16.9.2024

Eduskunnan talousvaliokunta

Asia: Yritysten vastuullisuussääntely

Viite: HE 76/2024 vp

EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE

Talousvaliokunnan käsiteltäväksi on lähetetty hallituksen esitys HE 76/2024 vp, joka koskee yritysten kestävyysraportoinnin säännöksiä kirjanpitolain 7 luvussa.

Voimassa olevaa lakia säädettäessä talousvaliokunta teki mietinnössään TaVM 5/2023 vp kirjanpitolain 7 luvun soveltamisalaan muutoksen, jolla ammattikorkeakouluosakeyhtiöt rajattiin kestävyysraportointia koskevan sääntelyn ulkopuolelle. Tuo muutos oli hyvä ja perusteltu.

Nyttemmin on havaittu, että kyseisen rajauksen ulkopuolella on muitakin sivistysalalla toimivia voittoa tavoittelemattomia osakeyhtiöitä, jotka toimivat koulutuksen järjestäjinä. Osa näistä osakeyhtiöistä olisi tulossa vastuullisuussääntelyn piiriin esimerkiksi henkilöstömääränsä vuoksi. Yksityismuotoisia koulutuksen järjestäjiä edustava Sivistysala ry (Sivista) arvioi, että julkisin varoin toimivien ja julkista tehtävää hoitavien voittoa tavoittelemattomien koulutustoimijoiden tuleminen “suuryritysten” kategoriaan ei ole tarkoituksenmukaista.

Ensimmäisenä sääntely tulisi koskemaan tiettyjä osakeyhtiömuotoisia ammatillisen koulutuksen järjestäjiä. Vastuullisuusraportoinnin velvoitteiden toteuttaminen tulisi koulutuksen järjestäjille kalliiksi, eikä niiden taloudessa ole erityisesti viimeaikaisten säästöpäätösten myötä ylimääräistä liikkumavaraa.

Suomessa on opetuksen järjestäjinä toimivia osakeyhtiöitä seuraavasti[1]:

- Perusopetus: 12 osakeyhtiötä
- Lukiokoulutus: 11 osakeyhtiötä
- Ammatillinen koulutus: 37 osakeyhtiötä

[1] Lähde: Oiva - Opetushallinnon ohjaus- ja säätelypalvelu, https://oiva.okm.fi/fi/. Huom. Tässä esitetyissä luvuissa voi olla päällekkäisyyksiä, kun yhdellä osakeyhtiöllä on toimilupa useampaan koulutusmuotoon.

- Vapaa sivistystyö: 11 osakeyhtiötä
- Taiteen perusopetus: 4 osakeyhtiötä

Sivista ehdottaa kohteliaimmin valiokunnalle, että käsitellessään hallituksen esitystä valiokunta laajentaisi soveltamisalan poikkeusta. Poikkeus voitaisiin säätää osakeyhtiöille,

1) jotka suorittavat lakiin[2] perustuvaa julkista tehtävää, joka edellyttää ministeriön tai valtioneuvoston toimilupaa,
2) jotka toimivat pääasiassa julkisella rahoituksella sekä
3) joiden toiminnassa voiton tavoittelu tai osingon jakaminen on lailla kielletty.

Tällöin ne osakeyhtiöt, jotka ovat yllä lueteltujen toimialojen opetuksen järjestäjiä, eivät tulisi jatkossakaan – osakeyhtiön tunnuslukujen ylittäessä raja-arvot – kestävyysraportoinnin piiriin, sillä niitä koskevat kaikki kolme mainittua kriteeriä. Samat kriteerit koskevat myös ammattikorkeakouluosakeyhtiöitä.

Annamme mielellämme lisää tietoa tilanteesta sekä suullisesti että kirjallisesti.

Helsingissä 16.9.2024

Sivistysala ry

Heikki Kuutti Uusitalo, johtaja, politiikka ja vaikuttaminen
heikki.kuutti.uusitalo@sivista.fi
puh. 050 302 8246

[2] Perusopetuslaki (628/1998), lukiolaki (714/2018), laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017), laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998), laki taiteen perusopetuksesta (633/1998), ammattikorkeakoululaki (932/2014)